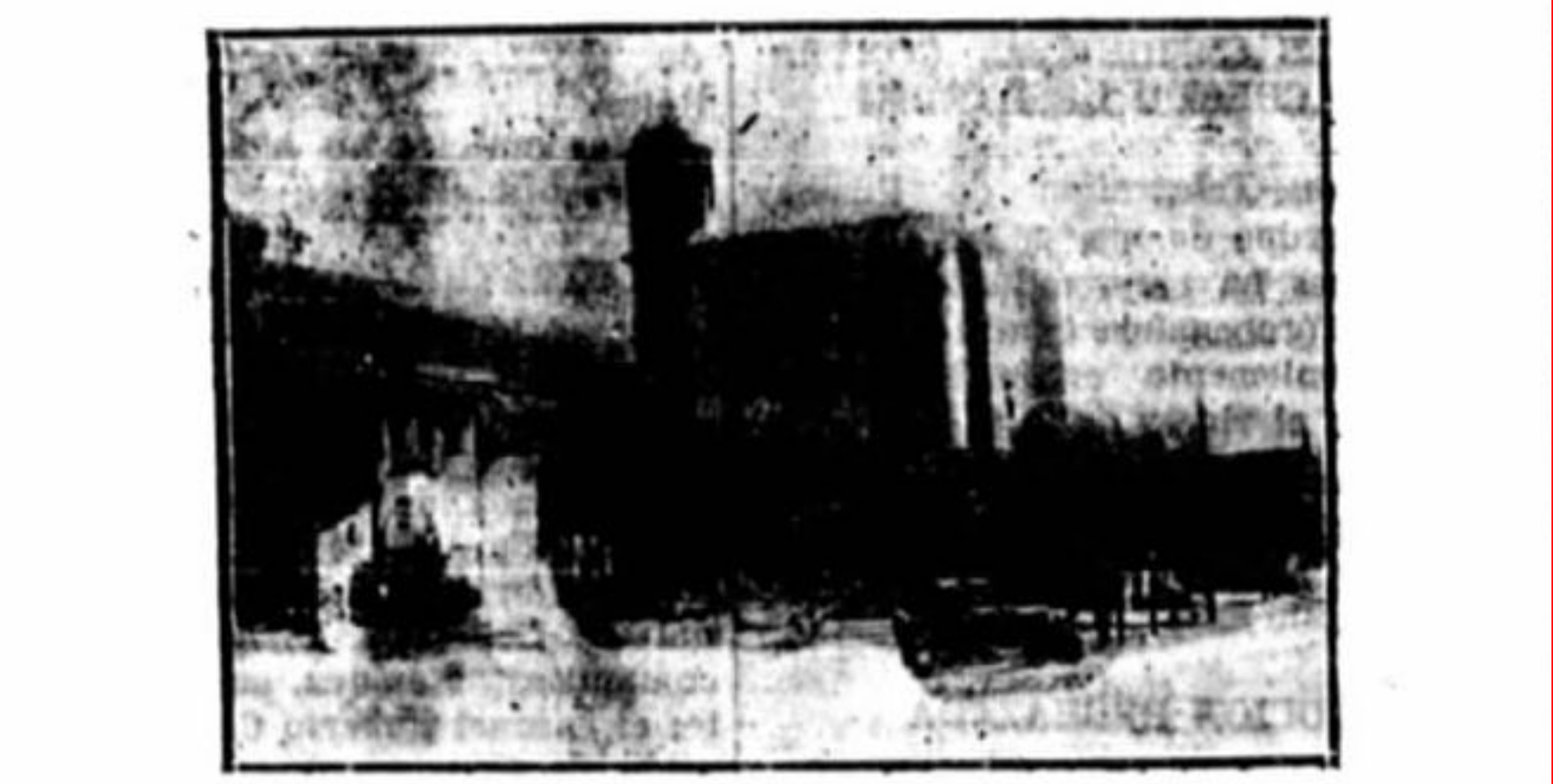

BOLIBAR

Galdots A'ri, adiskidetasunean. Bizkaiko efi onen ikuskai bat emen dijakizute. Bikuña'tar Efunen nere adiskide on eta Bizka-Buru-Batzar-aren lendakariak emana daukat. Zeuri

Elizaren aurrean ikusten dezuten zelaio ori Bolibar'ko efi-zelaya da. Ta ari zuriz jasotako ituri edefak, euskeraz, itz abek dakazki: "Emen 1527-gafer urtean yuyoiko Bolibar'tar Simon arduradunak Amerika'n Bolibar-taren ofetxea irasi eban". Bolibar'ta Amerika izenak batean jartzen ditu ba orogai ofek, betiko batuta dauden bi izen oiek. Ikuskai ofetan, baina, beste zerbait-ean ere Amerika eta Bolibar elkartzen dira. Ezker aldera ikusten ditugun artasoro bi oietan. "Nola? Zenbait euskaldunak ez de- zute, onenean, jakingo. Guk Amerikara gizon zintzo ta aundi- ak eraman genituen; Amerikatik, or- den, ogasunak ekarri. Ta Amerikatik ekarritako ogasunak artizan, "artioa" bat. "Artioa" ez du ez Euzkadi'n, ez Europa'n, jatorria. Amerika ezagutzen etzan garayan, etzan ere emen artio- rik. "Artioa" ale befi xamara dauka- gu. Gariaren zereginak zabaltu ta gero, Laramendi A'k itz abek dakazki: "Gi- puzkoan artioa onuratsua da; Indi- atatik lendabiziko Ernani'ko seme ta gero beste, "Probitzi'tara zabalt- Perkatze'tar Gontzal'ek ekarri zuan, du zan." XVIII-gafer gizaaldian ekarri- da. Bolibar'ko soroak gai ditugun ez- kero, Bolibar'ko babafunak aitatuko ditut. Igaz edo aurerokoa, urte bu- ruan, Bolibar'tar saldu zituzten ba- babafunak 75.000 laurleko egin emen zuten. iZe da gutxi! Lela, beste, etxe bakoitzean bi mila enbat ofeal artuko ziran. Egia ba da. Orainxe Amerika azkeneko aitatuko det. iZergatik babafuna "indiba- ba" izendatzen da? iIndiatkoka al da au ere? 555 Bolibar'ko seme bat nun eta nola ezagutu nuan aia. 1924-gafer urtean host edo sei egun Efunen egin ni- tuan.

ERRIETATIK

ELANTXOBE JESUKRISTON NEURIDAKO MAI- TASUN ETA ERUKIYA Auxa da gauko itzaldian argitarat- ko daukun esakeia, geure iztun of- giyaki. Itzaldi onegaz amaituko dituz bere itzaldiak. iZe ariñ igaro yakuz geure sei itz egunok! iZe pozik la- gunduko gendun beste sei egun geyag- oi! Oneyek itzok entzun genduzan aldra baten atetik urtetan eta be- netako arantzale aldran zan bera. Lenengo eguneko itzaldian eskef- ak danori emouskuzan geure txau- buru iztunak, eta of amayeran geu gara berari emon biazef jari bifa dau- kogunok. Buaz ba eskefik ugariyenak izapfingi onen bitartez eta danon al- dez. 555 Geure atera eldu yakuz egun ba- tuz bere sendien artian igaroerz, Gametxogikoetxe'tar Jon iItxas- ertze" idazlari trebea. Igazi dan astian itxasoratu da "Un- be Mendi" itxas ontziyan Arego'tar Bingen ontzi burua. Beragaz yuan da Anuriz'tar Jon lagun bikaña. Zorio- nezko itxas-aldiya izango al doze. X. ZEANURI GARIZUMA'KO BIGAREN IGANDEA Aueko domekan lez, eleztar asko izanda elezaratu dana. Afatsideko elezkizunen aueko domekan lez itz- aldi entzungarfi gutiz edefa egin eus- kun gure txauburu (parroko) jaunak adi adi entzule gutziok eukirik. Gaur ilen lenengo barikun dan ez- kero jaun artzen lagun asko izan da Deun Isidor elekan. ELEIZ-ORIA ILEROKOA ARTU DOGU Josu Kisto'ren birizta, Gorostia'tar Eulio'k eginda artu dogu iye- bai. Zorionak jaupari azkar da lang- leari uementzat da nagosientzako le- gauza polita dalako. ERIOTZA Solozabal basetean 82 urteaz ila- lbatetxe'tar Pantreske (G. B.). I- guntzen dautseu atsekabeen sendia- re

"Ufuzuno'ren Ipuiak"

Liburu apañ baten agerit dira bere ipui, gertaera-esate, neur- tiz, alkar izketa ta ijiito kontu xamur ta pafegariak. Bi pesetan salgai daude: Bilbon: Verdes, Correo, 9; Ibarzabal, Estacio kalean; Gernika, Segundo O la eta; Markiñan, Bernardo Aretxabala. Laxter beste iA askotan ere. iEUKALDUNAKI iIRAKURI!

ere, esku bafnak mundu artian an ziran mendigoxaliak txalotzen ebien. Gaur neuk, emetik auferatzen dizut, bene-benetako: ongi-etofia. "TXINDURIA,RI Zuk ez dakizu, nolako pozagaz ira- kuñi ditudan sure izpafak eta ezda- kizu, aufera orlan jafaltzian zer poz- tuko nintzaken. Jafaltu ba aufera, neu be emen nago, noz beia idateko eta. AUTESKUNDIETZAT Badator eguna, aukeratu dable da- tofen ilan, zinegotziak aukeratzeko efiak, eta ez orain urte batzuk, egiten dan lez; Pulano endore eta Bengano zinegotzi, bafna nolan demontre gi- zion ori, Uri buru eta esaten ebien (por el articulo tal) orain guk, erlek egin da eruan biar ditugu Udai-etxera zinegotziak. Orain Uri Buru Batzarak badauko zeri eldu, eta lo egin barik itxartu gaitian. Idoro daiguzan gi- zionak, eta autarkiak idoroko ditugu. Guzan ba gurendera gorfoko gabe, asafe gabe, geyen dana, urten daitela garade eta orain lanera. TELERIA'TAR KEPA'N ALDEZ Auekide gaste au, gaxo aurkitzen yakuz, aspaldi ontan, berau beti gure ikufika, Jaungoikua eta Lagi-zafa iru ikli onegaz, egiten dan Jel aldez beti -beti egoa dau jekide aundi onek gaur dauko laguntzaren beafa, gu- nun gero? Bazkintzak dauko itza, eta neru ere emen nago laguntzeko. "ABEL-ETXE,RI iEz ofatitio! Uste nayuan goiko Manue'k, deitu egin uala; oker egon nok. Agertu aiz, aspaldi ordez, atal onetara. Bada jakin dagian, neuk esan- ten nayuan iGizarayua "Abel-etxe" difuntua! iGoiko Jaun onak, donokian atsedan onian aurkin befi Bafa itxura dagoenez, eu, orlaker auntsik ez duela, aurkitzen aiz. Obe dok ofetara; atera dok burua, aufera lan lez, yafaltzeko atal onetan, eue pagitasunak kendu ta, Bajungu bafna, Ama Euzkeran se- miok, gure ama senda-senda eginda ikusteko. Ekin gogor, gurenda geuria dok eta. iNUN DIRA? Garai baten baizan uri onetan nok idatzi bagian efefimienta bat idazlari eta gaur nik ezadit, zer ariano ger- tetan jakuen gutziak lo dagoz itxartu beafian, iNun dira "Untzamatafa", "Langile", "Lomino" eta abar-abaf? Len saritxo idatzen ebienak jaurti pagitasunak eta bezartu beizu, zuben idazkorta, atsedan andia artu ta dau- korubez da; gustion arte, lez ote- geinke, astian gutxiñ dala, bi idazki argitatu? ta bada, "Txinduri", "Lang- ile", "Untzamatafa", "Lomino" idat- zi, idatzi, idatzi, dihotzuet, lo ufen- guan egingo dogu ta. MADRID'KO Jai-Alai pelota tokian amaikitxu txalo eder artu ondoren etofi yakuz gure artera Donostiko Modernuan yafaltzeko gure lagun on eta zindua dan Solozabal'tar Kasin'or. Ongi etofia ERMU-ZALE.

Euzkal Orri onen irakurleak, ain kuntzaren aldez eginiok agurtzat artuko dabe euz- maite daben iz- kerazko iragat- kiak ipintea. Sa- leroleak ulertu beie ondo. AREATZA (VILLARO) GAURKO BATZARA Berotasun andia dago Afatiafen artian gaurko batzafara jafaltzeko. Ikusten dandi ez dau utsik egingo Afatiako efi batek bere batzaf onetara. Erakutsi daben gura dabanak go- yau egiten dabena al dabanak bano; borondale apurtxu bat bakotzak ipi- negaz argitatu geinke izapfingi polit eta gafantzi andikua. EZ DIARA Tximist burditi yakeran Lemo'ko Geltokian bernia zauritu eban arañun gure adiskide dan Esparta'tar Inoen- tze da, oya jagon bafian aurkitu da. Ez daitela luzatu min ori nozentzi. AKATZA. OTZANDIYO EGURALDIYA Igaro dan aste onetan, gutiz edef- ak egin deuskuz. Egun batsuetan, nate izan dogu ude zabalian gogozala, egunk berroa artzen txalidara urtetan izan dogula. Onela badoaz, erateak egitako laster izango da are edefa. GEXONIK Igaro dan astean ankan kolme hoi

EGUNEKUA

Asko bai gero. Eskatu bada biltza- leari, bializeko nere ondorengiak, Agur". BIZKAIKO ALDUNDIARI Madrid'eko Academia delako ofek, eskefak egin dautsez Bizka'ko aldun- diari lan andiak dagijalakio idazki edo gutun bafjak argitarubaz. Epa- nia'ren onerako baltira idazki ofek. Olan ixango da, euzkerazkorik etzan beintzat argitaratuten eta. Aspaldi'an arzuolotan, menditjan eta beste toki orotan antzefeko gauzan bifa dabil- tazan jakintsu diran Barandiaran Arantzi eta Eguren jaunak liburu eder bat argitatu dabe. Bizka'ko al- dundjak ordaina emonik. Bizkaya do- gun Kortezubi'ko arpe edo arzu eltas dinardube azken lan onetan. Lan onel- tan auferatubak gagoz onel zor. "KARDIN" Madrid'era jaun dira "Kardin" da- lako ori antseztu nayean, Bilbo'ko aberat saildo bat. Gurenda euekin daroyela uste dabe, bafa ikusteko. Emen txalo asko entzun ebezan, yentia ondo azija dalako, eta euzko usain- dun lana zalako. Madrid'en bafa gi- txik ulertuten dabe olako gauza sa- muren edertasuna. Ganera euzko gau- zak, ago itxafez ikusten dabez. Oba ixango da gurenda andijena lortuten badabe, bafa ori ikusteko. Euzko ere- si lanetan gorenaga dala, lan ori di- noe, ta ofetan gagoz. Ez gura geun- ken erakus dalako, bafa bide ofetatik ertalako egin eaz. Geure antzerkijak zabalik daukoz zidofak ofantza jo du- gijen. Tamala gauza bat ona edo txur- an dan jakin dagljen Madrid'ekoen epaya baf izatia, beste usterik etola ba ara doyan antzerki ofen egiliaz. Bere zaliak betetuko al yakoz. AQUINOTAR TOMA Ikaslian eguna izan zan atzo, bera oporiketa bere gutziak egin aben eun- ren babasa dan Toma deunaren eguna ospatuteko. Estago txafio deuna egun jai egitia, baf dan eran eras- titen badira, bafa ikasliak erarik onena dabe Toma deuna ospatuteko, al daben geyen ikastia. Ikasliak aspaldi- gion ikasleri bano politikero obak dirala, dirudi. Ikastaria beti izan da biarko gizonak gertauteko arua, bafa orain orpo au asturik of dabiliz Sa- lomon'ek bano geyago dakielakuan, gaur opor eta baf opor opor of. Euzke ikasliak batez bere, buruban sakon sartu baf dabe, aberija goratu gura badabe, asko bano geyago ikasi baf- dabela, jakintsuben baf izana dau- kolako aberiak. Saratakas extogu ezer egingo, idazki sakon eta gixon argiakas bano. Toma deunaren eguna jai egitia, aue buruban sartu baf dabe, Deun onek politiku gutziak ba- no aintz eta deda geyago emon dau- sola bere aberijari. Italiak geyago zor dautso Toma deunari beste poli- tikero eta jaurle asari bano.

EUKADI'NIK URUZUNOTAR P'EN IPUISAK Idazki txukun batean sartuta eldu yakuz idazlari efikorik izan bazan efi koyena zanaren ipuin txarta. Po- zik goitik becerano irakufi ostian, zer edo zer esatera guaz. Biar zan ipuin onek batzia, onek ezeze beste asko dira oraindik ar on emen bananduta. Ufuzuno jaupariak inok bano obeto ezaututen eban euzko efiya ta euzke- ra, ori bide efi ez osatuten ebanan ipuntxu atsegin gafiak, batez bere iFitaentzat. Eztingu ipuin onek, gauza gafantiduna diranak, bafa euren gijafa edo muina dauke, batez bere euzkaltzetasuna basefitaen art- tian balduteko. Gaurko idazkijak osatubaguak dira, irakurteko gaxa- guak. Een eta befoz, ta amar ofijalde oietan batzen dira, askoren atsegin- garfi ix.teko. Laurleko bilan salgia, Mendaro'n bertan dagoz. Itz auean onelaxe diño batu dauzanak; "Irakur- le; euzkaltza, izkuntz garbi uts befi- zalea bakarik ba zera, garbi esango dituz, ez nafotela zuregana. Akats asko, itz egugun gutxi nere- gion arkituko dituzu ta. Zuk, euzkera ikasle auferatua zeranak, jakintsuen izkuntza leun, txukun ta landua bear dezu. Ni ez naiz mulu ofetara iristen. Nere aitzak txukundu ninduan be- zelaxe nator, ez ditate pitxi zal bifa- tu ta landurik ezafi. Efeka batzafan jalo, ta efeka inguruan dabiliza ne- kazari, arotz, argin, ermentari, ijiito ta beste ez ikasi guzien izkuntz samur, eferez jantzia nator. Oiek eferez eza- gutuko nute beraz, ta beren kide- koari beza abegi ona egingo al diate. Aspaldi'otik zenbait sukalde, ar- dandegi ta sagardotegietan, amaika par gozo ta algara mardul aterazin naiz. Ez bai naiz befi. "Euskal Ea- nalea,"ren ta "Argia,"ren ofietan ba- natuak ibili dira, nik orain agertzen ditudan ipuinak. Orize galduko zi- raden betiko, nere aitaran adiskide batuzk nere bifa ibili ez balira. Orain biltzaleak bi gauza nai dituzte nerekin. Nere aita, nere mamien egile, Ufuzuno'tar Pedro Migel Jauna argi ta euzkaltzat sutuak ezagutuazi ta orogafi dala erakutsi. Ez nere aita dalako, bafa euzkaltzaleak zer bafi diotela iruitzen zait. Beste nere egikizuna da, euzkaldun guzien artean irakurteko zaleatasuna piztea. Ortarako gauz eferez ta atsegi- ak bear dira oraindik. Gauza zal ta landnaz asperu ta nazkatu egiten bal- tira euzkaldun geyenak. Lotsagaria bafa ere, egia ezin ukatu. Euzkaldun- na, sure eskutan dago nire izatea. Zuk ondo artzen ba nazu, nere atz- tik ofotiko dira nere beste anaik

VIDA CULTURAL

En el Colegio de Lekaroz

El domingo, primero de marzo, los alumnos del Colegio de Lekaroz tuvieron una tarde muy entretenida. A primera hora, la célebre película "Sin novedad en el frente", atravesó las miradas condicionadas de pequeños y grandes (entre los que se encontraban algunos distinguidos señores, padres de alumnos, que allí cursan sus estudios). Film impresionante que invita a la plegaria litúrgica: "A peste, fume et bello, libera nos, Domine". Todas tres plagas, azote de la humanidad pecadora.

Concedida a la curiosidad de los sentidos lo que se podía y debía, tocó su turno dar pasto a la curiosidad intelectual; a la formación del carácter; a la iluminación del espíritu.

Fué la palabra fácil, amena, familiar, bien documentada del señor don Luis Villalonga, de distinguida familia bilbaína, la que llevó a grandes y chicos a través de regiones o países como el Canadá y Estados Unidos. Impresiones personales de un viaje que el conferenciante hizo hace algunos años constituyeron el fondo de la conferencia. Salpicada de anécdotas amenas, de observaciones ingeniosas, entretenido al auditorio cerca de una hora. Contribuyeron a que ésta pareciera corta unas vistas interesantes de aquellas latitudes, en que al anuncio, el reclamo, solicita al ciudadano hasta después de su muerte. Los que conocían las actividades literarias del señor Villalonga, póstumas de manifiesto en algunas obras publicadas, le admiraron como "causeur" fácil y distinguido, sin empaque, y con gracia discreta y fina.

Enmarcaron, si así puede decirse, la conferencia los Padres Lizarra-Estella y Donostia, tocando a cuento manos una deliciosa "Sonata" de Beethoven y una "Sonatina de Weber" regalo para el oído.

Para hoy, domingo, día 8, se anuncia la charla de Andrés Espinosa, antiguo alumno del Colegio, alpinista que ha escalado el Kilimandjaro. Su tema: contar la expedición que le llevó a aquellas alturas. Imagínese el lector con qué avidez se espera la visita de este antiguo alumno.

Tendremos a los lectores al corriente de esta charla.

EL REPORTER.

CONVOCATORIA

ASOCIACION DE LA PRENSA

De acuerdo con lo que preceptúan los artículos 39 y 41 del vigente reglamento, y para resolver sobre la constitución de la Redacción de la "Hoja Oficial del Lunes" de Bilbao, se convoca a los asociados a junta general extraordinaria para el martes, día 10 del corriente, en el domicilio social de la Asociación, a las seis de la tarde.

De no concurrir número suficiente de asociados para celebrar la reunión, la subsiguiente tendrá lugar a las seis y media en punto de la tarde, con cualquier número de concurrentes.

Bilbao, 6 de marzo de 1931.

El presidente, Pedro Mourlane Mitxelena; el secretario, B. Bureba Muro.

CEMENTO PORTLAND

"ZIURRENA, S. A."

(EL MAS SEGURO)

Propiedad de la Sda. marca Cangrejillo FUEROS, 2. TELEFONO, 12.258

Talleres de Lamiaco

LAS ARENAS, T. 7.805.

Construcción y reparación de maquinaria. Fresado de engranajes cónicos, rectos y helicoidales; construcción de piezas para automóviles. Fundición de metales.

TARJETAS POSTALES

Panorámicas, Industriales, Artísticas, para todo el país, las edita Huelcograbado ARTE.

G. Echevarrieta, 5.

Academia de corte "SHERRWOOD"

En esta Academia pueden las discipulas aprender, en quince días, cortan toda clase de prendas, blancas y color, de señora, caballero y niño. Belosticalle, 15, tercero, izquierda (cantón), Bilbao.

Joyería y Platería

José de Galarza y Uralde

JOSE DE GALARZA Y URALDE

SOBRINO DE E. URALDE

TENDERIA, 48. TELEFONO 15.559

